

ХОЛОД Ганна Ярославівна
кандидат філологічних наук,
професор кафедри реклами та зв'язків із громадськістю,
ВНЗ «Інститут реклами»
(м. Київ, Україна)

УДК 007 : 304 : 070

РУБРИКА “ЗА КОРДОНОМ” У ГАЗЕТИ “КІНО-ТИЖДЕНЬ” (1927): ЖАНРОВО-ТЕМАТИЧНИЙ ДІАПАЗОН

Мета статті “Рубрика “За кордоном” у газеті “Кіно-тиждень” (1927): жанрово-тематичний діапазон” – з'ясувати жанрово-тематичний діапазон рубрики “За кордоном”, розміщеної в газеті “Кіно-тиждень” (1927).

У зв'язку з труднощами чіткого визначення жанру деяких інформаційних матеріалів, що, на нашу думку, зумовлено процесом формування жанрової системи журналістики у 20-х роках ХХ століття, було запропоновано такі варіанти: журналістський текст, що частково має ознаки замітки; журналістський текст, що частково має ознаки анонсу; журналістський текст, що частково має ознаки рецензії, стаття з елементами рецензії та репортажу. Крім вищезазначеного, у рубриці “За кордоном” є такі жанри: огляд, нарис, стаття.

В інформаційних матеріалах вищезгаданої рубрики висвітлюються такі теми: специфіка закордонного кінематографа, особливості демонстрації радянської кінопродукції за кордоном, діяльність закордонної кіноцензури, закордонної кінопреси.

Ключові слова: рубрика; газета “Кіно-тиждень”; жанр; тематичний діапазон.

1. Вступ

Рубрика “За кордоном”, розміщена в газеті “Кіно-тиждень” (1927), ще не була досліджена журналістикознавцями. Її аналіз дозволить з'ясувати специфіку висвітлення в радянській Україні пов'язаних із кінематографом подій, які відбувалися за кордоном, і дасть уявлення про жанрово-тематичний діапазон інформаційних матеріалів, розміщених у рубриці.

Мета статті – з'ясувати жанрово-тематичний діапазон рубрики “За кордоном”, розміщеної в газеті “Кіно-тиждень” (1927).

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

1. Ознайомитися з інформацією, розміщеною в рубриці “За кордоном” вищезгаданої газети.
2. Проаналізувати тексти, розміщені в рубриці “За кордоном” газети “Кіно-тиждень” (1927).
3. З'ясувати жанрово-тематичний діапазон рубрики “За кордоном”, розміщеної в газеті “Кіно-тиждень” (1927).

2. Методи дослідження

Під час дослідження було використано метод проблемно-тематичного аналізу інформаційних матеріалів рубрики “За кордоном”, завдяки якому вдалося визначити їх теми. Метод систематизації завдяки виділенню окремих груп дозволив окреслити тематичний діапазон вищезгаданих журналістських текстів. Метод ідентифікації було використано для визначення жанрового діапазону інформаційних матеріалів. Описовий метод дозволив сформулювати цілісне уявлення про жанрово-тематичний діапазон рубрики “За кордоном”, розміщеної в газеті “Кіно-тиждень” (1927).

3. Результати й обговорення

У газеті “Кіно-тиждень” (1927) у випусках №1, №3, №4, №6, №7, №8, №9, №27 є рубрика “За кордоном”, інформаційні матеріали якої мають таке тематичне наповнення: специфіка закордонного кінематографа, особливості демонстрації радянської кінопродукції за кордоном, діяльність закордонної кіноцензури, закордонної кінопреси.

Специфіку закордонного кінематографа висвітлено в статті К. Каца “Новий Рим, чи болото?”, статті Мих. Михайленка “За двома зайцями (Лист з Парижу)”, журналістському тексті з елементами анонсу “Варшава готує міжнародну кіно-виставку”, “Кіно-словничку Бестера Кітона”, статті з елементами рецензії та репортажу Євгена Деслава “Паризька “вільна кіно-трибуна””, журналістських текстах з елементами замітки “Америка б'є рекорд”, “Америка й Німеччина”, “Спеціалізація операторів”, “Кіно в суді”, “Індуські раджі – кінопідприємці”, “Австралія на екрані”, “Бен Гур”, “Фільм про вбивство”.

Завдяки заголовку статті К. Каца “Новий Рим, чи болото?”, яку виділено жирним накресленням і у якій автор, неодноразово проводячи аналогії між розвитком американського кінематографа (“Колись під ознакою хреста, християнство виступало, щоб завоювати світ, при чому католицька церква стала на цілі сторіччя й тисячиріччя єдиним джерелом інтелектуального життя. Так само й тепер з Голлівуду іде новий “духовний наступ на Європу”” [1, 3]) і розвитком католицької церкви в Римі, констатує активність утвердження американським кінематографом своєї позиції на світовому ринку. За допомогою використання прикладки, про що свідчить наявність коми в заголовку статті, автор сугестує читачеві думку про ідентичність нового Риму,

зокрема Голлівуду, і болота. Автор акцентує особливу увагу на конкурентоспроможності американського кінематографа, зокрема його популярності й використання нових технічних засобів. Оцінивши ступінь загрози, який виникає через популяризацію американської кінопродукції та її негативний вплив на пролетаріат, автор спонукає розвивати протилежну Голлівуду силу, тобто пролетарський кінематограф, який ідеологічно правильно виховуватимуть народ.

У статті “За двома зайцями (Лист з Парижу)” Мих. Михайленко повідомляє читачам про нюанси американського кінематографа, що намагається задовольнити потреби глядачів – представників різних націй для продовження кінопрокату в різних країнах із комерційною метою. Зокрема, ідеться про американський фільм “Великий Парад”, у якому з метою задоволення різноманітних кіноглядацьких потреб і за умови демонстрації фільму в різних країнах (США, Франція) у сюжеті й текстах було зроблено деякі заміни (“Зміни робляться відповідно тому, де фільм буде показуватись. Коли в Америці – то в ньому побачите американських салдат, що з посмішкою йдуть у бій, а поруч з ними французького офіцера, що трусується від жаху. [...] Коли ж фільм іде у Франції, то салдати з незмінною посмішкою йдуть на смерть за братом по зброї французом, що подає зразки героїзму” [2, 3]). Мих. Михайленко зазначає, що для більшої популяризації залежно від глядацької аудиторії його інтерпретують як антимілітаристичний і як “зразок фільму з “високими та гарними почуттями героїзму”” [2, 3]. Фірма “Гомон Метро” на офіційне звернення “союзу французьких авторів фільму” до фірми “Гомон Метро” щодо тотожності американської й французької версій фільму, точності перекладу надписів продемонструвала спробу уникнути чітких відповідей на поставлені запитання. Автор також згадує про скандал, який виник у Франції щодо американського фільму “Троянда з канави”, де змодельовано вже стереотипний для американських фільмів образ повії-парижанки (“американці завжди виводять французьку, як проститутку” [2, 3]) і що закінчився закликами бойкотувати подібну кінематографічну продукцію. Прикметним є те, що в цій великій статті жирним накресленням виділено речення й фрагменти речень, які містять найбільшу інформативність, корелюючи з назвою статті, що репрезентована приказкою, яка характеризує американський кінематограф із його прагненнями до збільшення прибутків. Такі накреслення не тільки лаконічно відтворюють суть статті, а й репрезентують позицію автора щодо американського кінематографа.

Надрукований сатиричний кінословник коміка Бестера Кітона оприявнює недоліки закордонного, зокрема американського, кіновиробництва: непрофесіоналізм (“Оператор – той, що складає провину за погану з’йомку на електрика...” [3, 3]; “Написувачі – категорія чоловіків та жінок, що-то завдяки їм натрапляємо на чудернацькі титри” [3, 3]; “Керівник виробництва – людина, що заздалегідь призначає 4 тижні для фільму, який нормально потребує 4 місяці роботи. – Першорядний фахівець, що вміє зменшувати видатки, звільняючи костюм’ера й заразом збільшуючи платню “зорі”” [3, 3]), підлабузництво й домінування меркантильних інтересів (“Перший помічник – завжди згоден з постановщиком, поки йому платять...” [3, 3], “Другий помічник – точнісінька копія попереднього” [3, 3]), самовпененість і егоїстичність учасників кінопроцесу (“Автор сценарія – дехто, що може “зробити краще”, ніж Шекспір, Анатоль Франс, або Дікенс...”). Перед вищезгаданими словниковими статтями розміщено вступну частину, де є лаконічна інформація Ціліна про вищезгаданий кінословник, що, на нашу думку, містить елементи рецензії.

У статті з елементами рецензії та репортажу “Паризька “вільна кіно-трибуна””, де автор Євген Деслав, повідомляючи про історію заснування в Парижі “La Tribune libre du cinéma”, у якій двічі на місяць збирається “паризьке кіно-суспільство” [4, 3] для обговорення переглянутого фільму, оформленням у лапках частини заголовку натякає на необ’єктивність аналізу кінопродукції, що підтверджується в останньому абзаці інформаційного матеріалу, де автор констатує факт відсутності дебатов щодо фільму (“Починаються дебати, що в більшості нічого спільного з фільмом та його якістю не мають” [4, 3]). Прикметним є те, що, крім ознак рецензії непопулярного в глядачів фільму “Пригоди принца Ахмета”, тобто виокремлення недоліків кінофільму (використання “живих малюнків, зроблених мультиплікаційним шляхом” [4, 3] своїми рухами “деконцентрує око глядача” [4, 3], недосконала композиція й монтаж, примітивна образна система), у журналістському тексті з огляду на ефект присутності, що створюється завдяки дієсловом теперішнього часу, детальному зображенню події, є елементи репортажа.

У журналістських матеріалах, що містять ознаки замітки, ідеться про розвиток кіноіндустрії в США (“Америка б’є рекорд”, “Америка й Німеччина”) та Німеччини з наведенням статистичних даних щодо прибутків, витрат на створення кінокартини, кількості службовців, глядачів, кінотеатрів; про зацікавлення закордонних кінофірм спеціалізацією кінооператорів з огляду на якість знятих планів і залучення для зйомок фільмів кількох кінооператорів (“Спеціалізація операторів”); про використання кіно для захисту підсудного, якого було звинувачено в крадіжці діамантів, під час судового засідання, що відбулося в місті Бове у Франції: адвокат підсудного запропонував ознайомитися з “документальним фільмом”, що точно відбудовує всю картину крадіжки” [8, 3] (“Кіно в суді”); про утворення кіноспілки з метою виготовлення кінопродукції й популяризації багатого культурного й національного матеріалу (“Індуські раджі – кінопідприємці”), про зйомки кінофільмів (“Австралія на екрані”, “Бен Гур”, “Фільм про вбивство”). У журналістському матеріалі з деякими ознаками (повідомлення про місце проведення міжнародної кіновиставки, лаконічний виклад суті події) анонсу “Варшава готує міжнародню кіно-виставку” є інформація про те, що кореспондент одного з паризьких кіножурналів повідомляє, що у Варшаві відбудеться “міжнародня виставка кінематографії” [13, 3]

(виділено жирним накресленням), що матиме 7 секцій (“ательє, виробництво, кіно, музичні інструменти, прожектори та інше встаткування” [13, 3]), буде організовано почесний комітет, заплановано конкурси з врученням премій “за оформлення, за плакати й іншу рекламу, за рукописи, за гру кіно-зірок, тощо” [13, 3].

Особливості демонстрації радянської кінопродукції за кордоном висвітлюються в нарисі Міри “Кіно в заплілі”, виділеному жирним накресленням. Автор Міра, констатує свою причетність до робітництва, детально знайомить читача зі специфікою підпільного перегляду радянських фільмів і загальною атмосферою негативного ставлення до радянської кінопродукції в капіталістичних країнах. Автор, двічі перепрошуючи в читача щодо неможливості назвати місце подій і окреслюючи його згідно з традицією казкових зачинів (“Було це одного року, в одній капіталістичній далекій країні...” [14, 3]), завдяки кільцевому обрамленню, повторенню на початку й наприкінці нарису речення “Не думайте, що це фантазія” [14, 3] наголошує на реальності описаної події. Детальним висвітленням “подорожі” забороненого цензурою радянського фільму “Дві республіки” і неможливості його легальної демонстрації автор підкреслив нелегітимність його демонстрації й увиразнив небезпечність його перегляду.

Приділивши особливу увагу висвітленню підготовки до підпільного перегляду фільму, автор детально описав поведінку робітників, які зібралися після дванадцятої години ночі в темному будинку, увиразнивши тишу в ньому завдяки використаній антитезі (“Але в темному будинку будинку, в залі для вистав, сиділи робітники й робітниця й майже не балакали між собою. [...] А за стіною гуділи авто, дзвеніли трамваї, важкою ходюю проходили полиці...” [14, 3]). Намагаючись передати емоційну атмосферу, що виникла після епізоду з Леніним, автор нарису, який фіксує все, що відбувається під час перегляду фільму, і створює ефект присутності за допомогою повторення лексеми “ось”, змінює свою нарацію, використовуючи тавтологію (“...Володимир Ілліч за столом в старому Кремлю. Володимир Ілліч! Ілліч цілого трудящого світу” [14, 3]), парцельовані й називні речення (“Як живий. Не картина-ж, не мертвий малюнок, а дійсність” [14, 3]), апосіопезу, і унаочнює за допомогою емотивів психологічний стан глядачів (“Всі забули про конспірацію, всі були сповнені якоїсь безмежної радості, перемішаної з безмежним сумом” [14, 3]).

У статті Леопольда Каца ““Потьомкин” і “Емден”” Леопольд Кац констатує те, що за кордоном радянські фільми не популяризуються через цензуру й конкуренцію, однак, попри це, деякі радянські фільми не тільки стали відомі за кордоном, а й вплинули, за словами автора, на закордонну кінопродукцію та кінотехніку. Зокрема, ідеться про фільм “Панцерник Потьомкин”, демонстрація якого була заборонена в багатьох європейських містах і який спричинив появу низки закордонних фільмів, схожих за тематикою (“Емден”, “Панцерник Гессен”). Автор наголошує на тому, що закордонні кінофабрики з комерційною, а також пропагандистською метою знімають “російські” фільми (“Танцівниця царя”, “Перли цариці”, “Брехлива королева”, “Чорний орел”, “Сибір”, “Російський тигр”, “Волжський рибалка”, “Кур’єр царя”) на експорт, що вводить радянського кіноглядача в оману.

Діяльність закордонної кіноцензури висвітлюється в журналістському тексті з деякими ознаками замітки “Німецька кіно-цензура шаліє” ідеться про заборону “німецької головної цензури” [16, 3] демонструвати виготовлений у Баварії фільм “Натан Мудрий” (за твором Лесінга) і про дозвіл цього фільму баварською кіноцензурою. Прикметним є те, що фрагменти тексту, у якому йдеться про заборону демонстрації фільму, виділені жирним накресленням.

Діяльність закордонної кінопреси висвітлюється в огляді Є. Деслава-Слабченка “Французька кіно-преса” і журналістському тексті, що містить деякі ознаки замітки “Зник Чарлі Чаплін?”

Автор огляду “Французька кіно-преса” аналізує контент і художнє оформлення французького тижневика “Мон Сіне”, тираж якого становить 10.000 примірників, негативно оцінюючи його змістове наповнення за допомогою епітетів “дешевий” (“Невеликий розмір, мала ціна – 50 сантимів, такий же дешевий зміст забезпечують певний успіх цьому журналу” [17, 3]), “даремний” (“... і яко даремний додаток – образ “кіногероя дня” на скромному шматочку блискучого паперу...” [17, 3]), тавтології лексеми “жодний” (“Типовий вірєць кіно-часопису Америки й Європи, жодної ідеології, жодної поважної статті, жодних тенденцій”. [17, 3]), антитези (“Переважають американські фотографії, багато статей відносно приватного життя “Stars” (зірок), лише а прогосде-неде за своїх французьких артистів...” [17, 3]), що увиразнює тенденцію інформаційної політики тижневика в бік американізації контенту. За твердженням автора, тижневики “Cine-Revue”, “Cine-Miroir”, “Monfilm” за змістовим наповненням і художнім оформленням схожі на вищезгаданий журнал.

Більш схвальні відгуки автора про тижневик “Cinemagazine” і двотижневик “Cine”. Зокрема, автор відзначає якість контенту й розповсюдження вищезгаданих друкованих засобів масової інформації, однак констатує наявність проплачених інформаційних матеріалів і реклами (“Поруч цікавих статей, в ньому можна знайти й комерційну критику фільмів і добре заплачену рекламу якоїсь артистки, або артиста” [17, 3]). Автор у статті згадав про друковані органи: “VieuxColombeir”, “Cinematographie”, “Couriercinematographique”, “Filma”, “L’Ecran”, присвячені висвітленню специфіки кіновиробництва, а також ті газети (“Comedia” “L’Humanite”), що мають “кінематографічний відділ” [17, 3]. Негативно автор оцінив змістове наповнення двох часописів: “Cine-Teatre” (Ніцца), “Royal-Magazine” (Біярка) – і повідомив про планування появи інших видань на кінематографічну тематику.

У журналістському тексті “Зник Чарлі Чаплін?” з ознаками замітки ідеться про те, що американська та закордонна кінопреса містить багато сенсаційної інформації про Ч. Чапліна, пов’язаної з його розлученням із

дружиною і його раптовим зникненням. Детально проінформовано читача про юридичні наслідки розлучення, зокрема розподіл майна між Ч. Чапліним і його дружиною.

4. Висновки

Під час аналізу інформаційних матеріалів рубрики “За кордоном”, розміщених у газеті “Кіно-тиждень” (1927), було з’ясовано їх жанрово-тематичний діапазон:

1. У зв’язку з труднощами чіткого визначення жанру деяких інформаційних матеріалів, що, на нашу думку, зумовлено процесом формування жанрової системи журналістики у 20-х роках ХХ століття, було запропоновано такі варіанти: журналістський текст, що частково має ознаки замітки; журналістський текст, що частково має ознаки анонсу; журналістський текст, що частково має ознаки рецензії, стаття з елементами рецензії та репортажу. Крім вищезазначеного, у рубриці “За кордоном” є огляд, нарис, стаття.

2. Специфіка закордонного кінематографа, особливості демонстрації радянської кінопродукції за кордоном, діяльність закордонної кіноцензури, закордонної кінопреси – тематичний діапазон рубрики “За кордоном”, розміщеної у газеті “Кіно-тиждень” (1927).

Список літератури

1. Кац Л. Новий Рим, чи болото? / Л. Кац // Кіно-тиждень. – 1927. – №8. – С. 3.
2. Мих. Михайленко За двома зайцями (Лист з Парижу) / Михайленко Мих. // Кіно-тиждень. – 1927. – № 6. – С. 3.
3. Цілін Кіно-словничок Бестера Кітона / Цілін // Кіно-тиждень. – 1927. – №3. – С. 3.
4. Деслав Євген “Паризька “вільна кіно-трибуна”” / Євген Деслав // Кіно-тиждень. – 1927. – № 7. – С. 3.
5. Америка б’є рекорд // Кіно-тиждень. – 1927. – №4. – С. 3.
6. Америка й Німеччина // Кіно-тиждень. – 1927. – № 27. – С. 3.
7. Спеціалізація операторів // Кіно-тиждень. – 1927. – №27. – С. 3.
8. Кіно в суді // Кіно-тиждень. – 1927. – №27. – С. 3.
9. Індуські раджі – кіно підприємці // Кіно-тиждень. – 1927. – №1. – С. 3.
10. Австралія на екрані // Кіно-тиждень. – 1927. – №1. – С. 3.
11. Бен Гур // Кіно-тиждень. – 1927. – №1. – С. 3.
12. Фільм про вбивство // Кіно-тиждень. – 1927. – №1. – С. 3.
13. Варшава готує міжнародну кіно-виставку // Кіно-тиждень. – 1927. – №4. – С. 3.
14. Міра Кіно в заплілі / Міра // Кіно-тиждень. – 1927. – №9 – С. 3.
15. Кац Леопольд “Потьомкин” і “Емден” / Леопольд Кац // Кіно-тиждень. – 1927. – №1. – С. 3.
16. Німецька кіно-цензура шаліє // Кіно-тиждень. – 1927. – №1. – С. 3.
17. Деслав-Слабченко Є. Французька кіно-преса / Е. Деслав-Слабченко // Кіно-тиждень. – 1927. – №3. – С. 3.
18. Зник Чарлі Чаплін? // Кіно-тиждень. – 1927. – №4. – С. 3.

Анна Ярославна Холод

кандидат філологічних наук,
професор кафедри реклами і зв'язей з громадськістю,
ВУЗ «Інститут реклами»
(г. Київ, Україна.)

РУБРИКА "ЗА КОРДОНОМ" В ГАЗЕТЕ "КІНО-ТИЖДЕНЬ" (1927): ЖАНРОВО-ТЕМАТИЧЕСКИЙ ДИАПАЗОН

Цель статьи «Рубрика «За кордоном» в газете «Кіно-тиждень» (1927): жанрово-тематический диапазон» – выяснить жанрово-тематический диапазон рубрики «За кордоном», размещенной в газете «Кіно-тиждень» (1927).

В связи с трудностями четкого определения жанра некоторых информационных материалов, что, по нашему мнению, обусловлено процессом формирования жанровой системы журналистики в 20-х годах ХХ века, были предложены следующие варианты: журналистский текст, частично имеет признаки заметки; журналистский текст, частично имеет признаки анонса; журналистский текст, частично имеет признаки рецензии, статья с элементами рецензии и репортажа. Кроме вышеупомянутого, в рубрике "За кордоном" есть такие жанры: обзор, очерк, статья.

В информационных материалах вышеупомянутой рубрики освещаются следующие темы: специфика зарубежного кинематографа, особенности демонстрации советской кинопродукции за рубежом, деятельность зарубежной киноцензуры, зарубежной кинопрессы.

Ключевые слова: рубрика; газета "Кіно-тижня"; жанр; тематический диапазон.

Anna Yaroslavna Kholod
Candidate of Philology,
Professor of the Department of Advertising and Public Relations,
Institute of Advertising
(Kiev, Ukraine.)

**RUBRIC «ABROAD» IN THE NEWSPAPER OF THE «CINEMA-WEEK» (1927):
GENRE-THEMATIC RANGE**

The purpose of the article «Rubric «Abroad» in the newspaper «Cinema-Week» (1927): genre-thematic range» – to find out the genre-thematic range of the rubric «Abroad», published in the newspaper «Cinema-Week» (1927).

Due to the difficulties in clearly defining the genre of some information materials, which, in our opinion, is due to the genre system of journalism formation in the 1920s, the following options were proposed: journalistic text, in part has signs of a note; journalistic text, partially has signs of announcement; journalistic text, partially has signs of a review, an article with elements of review and reportage. In addition to the above, in the rubric «Abroad» there are such genres: review, essay and article.

The informational materials of the above rubric cover the following topics: the specifics of foreign cinema, the features of the demonstration of soviet film production abroad, the activities of foreign cinema censorship, foreign cinema press.

Key words: heading; the newspaper «Cinema-Week»; genre; thematic range.

Reference

- 1.Kats L. Noviy Rim, chi boloto? / L. Kats // Kíno-tizhden'. – 1927. – №8. – S. 3.
- 2.Miy. Mikhaylenko Za dvoma zaytsyami (List z Parizhu) / Mikhaylenko Mikh. // Kíno-tizhden'. – 1927. – № 6. – S. 3.
- 3.Tsil'tín Kíno-slovnichok Bestera Kítóna / TSílín // Kíno-tizhden'. – 1927. – №3. – S. 3.
- 4.Deslav Evgen "Pariz'ka" víl'na kíno-tribuna "" / Evgen Deslav // Kíno-tizhden'. – 1927. – № 7. – S. 3.
- 5.Amerika b'e rekord // Kíno-tizhden'. – 1927. – №4. – S. 3.
- 6.Amerika y Nímechchina // Kíno-tizhden'. – 1927. – № 27. – S. 3.
- 7.Spetsiyalizatsíya operatorív // Kíno-tizhden'. – 1927. – №27. – S. 3.
- 8.Kino v sud // Kíno-tizhden'. – 1927. – №27. – S. 3.
- 9.Índus'kí radzhí – kíno pídpríemtsí // Kíno-tizhden'. – 1927. – №1. – S. 3.
- 10.Avstralíya na yekraní // Kíno-tizhden'. – 1927. – №1. – S. 3.
- 11.Ben Gur // Kíno-tizhden'. – 1927. – №1. – S. 3.
- 12.Fil'm pro vbivstvo // Kíno-tizhden'. – 1927. – №1. – S. 3.
- 13.Varshava gotue mízhnarodnyu kíno-vistavku // Kíno-tizhden'. – 1927. – №4. – S. 3.
14. Míra Kíno v zapíllí / Míra // Kíno-tizhden'. – 1927. – №9 – S. 3.
- 15.Kats Leopol'd "Pot'omkin" í "Yemden" / Leopol'd Kats // Kíno-tizhden'. – 1927. – №1. – S. 3.
- 16.Nímets'ka kíno-tsenzura shalíe // Kíno-tizhden'. – 1927. – №1. – S. 3.
- 17.Deslav-Slabchenko T. Frantsuz'ka kíno-presa / Ye. Deslav-Slabchenko // Kíno-tizhden'. – 1927. – №3. – S. 3.